

kuitenkin piilosanatyyppisiä, vaikka onkin hankalaa laatia tällaisia vihjeitä esimerkiksi sellaisiin sanoihin, joissa on runsaasti harvinaisia kirjaimia kuten pehmeitä konsonantteja ja ääkkösiä. Varsinkin silloin, jos tarkoituksena on samalla esittää jokin teema, eli jos kaikki vaakasanat liittyvät jotenkin toisiinsa.

Poikkiteloin ja kryptopiilis

Poikkiteloin on nimitys sellaiselle sanatehtävälle, jonka yleisnimi on itse asiassa sanakko. Siinä on vain yksi pystysuora sana tai lause, jonka kanssa vaakasuorat sanat risteävät. Lisäksi jokaisessa ruudussa on numero, joka vastaa tiettyä kirjainta. Eli poikkiteloin on itse asiassa krypton eräs alalaji.

Jotta tällainen tehtävä olisi mielenkiintoisempi, siinä on usein jokin teema, esimerkiksi maantieteellinen alue tai vaikkapa lista nimiä joltakin tietyltä urheilun tai kulttuurin polulta. Tällöin vihjeiksi voivat riittää pelkästään kyseisten henkilöiden etunimet, mutta voivat ne olla monimutkaisempiakin, ihan niin kuin muutenkin höyryristikoissa. Joidenkin vihjeiden on kuitenkin syytä olla sen verran helppoja, että ratkoja pääsee jostain alkuun.

Teema voi olla myös yleisluontoisempi, mutta on suotavaa, että jonkinlainen punainen lanka löytyy. Tätä teemaa voi sitten myös koristella vaikeammilla vihjeillä. Palstanpitäjä itse laatii tällaisiin sanakko-tehtäviin myös piilosanavihjeitä. Silloin kyseessä on niin sanottu kryptopiilis.

Kryptopiiliksessäkin siis yksi numero tai luku vastaa tiettyä kirjainta. Vihjeet ovat

Tällaisen tehtävän voi tietenkin laatia myös ilman teemaa, mutta siinä tapauksessa tehtävään kannattaa laittaa jokin muu jekku. Voi vaikkapa somitella tehtävään samanpituisista sanoista. Tai panna kaikki sanat alkamaan samalta riviltä. Tai alkamaan samalla alkukirjaimella. Tai eri alkukirjaimilla, mutta aakkosjärjestyksessä alusta loppuun tai lopusta alkuun.

Mahdollisuudet sanatehtävien laadinnassa ovat rajattomat. On jotenkin harmi, että suurin osa ratkojista pitäytyy vain kuvarikostikoiden parissa. Niissäkin on toki viime aikoina tapahtunut huomattavaa kehitystä. Vihjetyyksestä on tullut monimuotoisempaa. Suorastaan piilosanamaisten vihjeiden lisäksi nähdään myös kuvallisia ja sanallisia arvoituksia. Uusia vihjeitä ja vihjetyyppäjä keksitään jatkuvasti.

Uusiutuminen on jokaisen taidelajin elinehto. Perinteitä pidetään yllä, mutta jotain uutta on aina keksittävä, jotta ratkojat eivät kyllästyisi. Vanha vitsi ei jaksa naurattaa kovin monta kertaa.

Antti Parkkinen
antti.parkkinen@ristikkoakatemia.fi

Lähetäkää ristikkoaiheisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi

Ristikkoakatemia Facebookissa:
www.facebook.com/groups/ristikkoakatemia/